

تأثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تجاری و مالیات متهورانه

میشم محبی^۱

عبدالرضا تالانه^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۴/۰۴/۲۸

چکیده

سیاست‌های متهورانه مالیاتی به عنوان استفاده قانونی از نظام مالیاتی برای منافع شخصی، برای کاهش میزان مالیات قابل پرداخت به وسیله ابزارهای قانونی تعریف می‌شود. از سوی دیگر اقدامات مدیریتی انجام شده برای پرداخت مالیات کمتر، از طریق فعالیت‌های متهورانه مالیاتی در بسیاری از نقاط جهان در حال گسترش است و شرکت‌ها سعی می‌کنند تا زمانی که هزینه‌های این اقدامات بر منافع حاصل از آن فزونی نیافته به اقدامات خود ادامه دهند. از آنجایی که استراتژی‌های شرکت بر اساس تمایل شرکت برای مقابله با ریسک و عدم قطعیت شکل گرفته است، بنابراین استراتژی که شرکت انتخاب می‌کند می‌تواند بر رفتار متهورانه مالیاتی تأثیر بگذارد. علاوه بر استراتژی تجاری، ارتباطات سیاسی نیز عامل مهمی در رفتارهای مالیاتی است. لذا هدف این پژوهش بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تجاری و مالیات متهورانه است. به منظور دستیابی به این هدف دو فرضیه تدوین شد. جهت آزمون فرضیه‌ها با استفاده از روش حذف سیستماتیک؛ نمونه‌ای متشکل از ۱۳۰ شرکت از بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۱ انتخاب گردید و مدل رگرسیونی چندمتغیره به کار برده شد. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که استراتژی تهاجمی بر مالیات متهورانه تأثیر مثبت دارد. همچنین ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تهاجمی و مالیات متهورانه تأثیر منفی دارد.

واژگان کلیدی

مالیات متهورانه، استراتژی تجاری، ارتباطات سیاسی

۱. کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه، فیروزکوه، ایران. yasinmohebbi@gmail.com

۲. استاد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه، فیروزکوه، ایران.

۱. مقدمه

از آنجاکه پرداخت مالیات موجب خروج نقدینگی از شرکت‌ها و همچنین کاهش سود سهامداران می‌شود، مدیران تمایل به اجتناب از پرداخت مالیات و یا به تعویق انداختن آن را از خود نشان می‌دهند. اقدامات مدیران در جهت کاهش پرداخت مالیات که می‌تواند از طریق مکانیزم‌های مدیریت سود انجام شود، سبب کاهش مالیات پرداختی و به تبع آن درآمدهای مالیاتی دولت به عنوان یکی از مهمترین منابع درآمدی جامعه می‌شود. در کشورهای توسعه یافته دولت‌ها می‌توانند به درآمدهای مالیاتی تکیه کنند و نیازهای مردم را مرتفع کنند. عدم پرداخت صحیح و به موقع مالیات توسط شرکت‌ها و به تبع آن عدم وصول کامل درآمدهای مالیاتی پیش‌بینی شده توسط نظام مالیاتی، سیستم اقتصادی کشور را مختل و خدمت‌رسانی را کاهش می‌دهد. از سوی دیگر اقدامات مدیریتی انجام شده برای پرداخت مالیات کمتر از طریق فعالیتهای متهورانه مالیاتی در بسیاری از نقاط جهان در حال گسترش است و شرکت‌ها سعی می‌کنند تا زمانی که هزینه‌های این اقدامات بر منافع حاصل از آن فزونی نیافته به اقدامات خود ادامه دهند.

در این تحقیق، نیز برای کمک به پیشبرد ادبیات رشته حسابداری و مدیریت مدیریت در حوزه مطالعات مالیاتی به بررسی تاثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تجاری و مالیات متهورانه و ارتباط بین متغیرهای مزبور با استفاده از داده‌های شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شده است. در این فصل که کلیات پژوهش نام دارد، به بیان مسئله پژوهش و ضرورت انجام آن پرداخته شده است. سپس مطالبی در خصوص اهداف، سؤالات و فرضیه‌ها و قلمرو تحقیق ارائه شده است. در ادامه روش انجام تحقیق، نمونه و جامعه آماری و ابزار گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها بیان شده است و در پایان تعریف مفهومی واژه‌های اصلی تحقیق و ساختار کلی پژوهش حاضر ارائه شده است.

۲. بیان مسئله

مالیات یکی از متغیرهای بااهمیتی است که دولت‌ها توسط آن بر متغیرهای کلان اقتصادی تاثیر می‌گذارند. مالیات، هزینه‌ای است که بر کلیه واحدهای انتفاعی که به نوعی کسب درآمد می‌کنند، از سوی دولت تحمیل می‌شود. اگر شرکت‌ها و اشخاص حقوقی به‌عنوان واحدهایی محسوب شوند که در راستای کسب منفعت و انتفاع، فعالیت می‌کنند، انتظار می‌رود که در پی راه‌کارهایی برای کم کردن مالیات پرداختی خود باشند. در ادبیات مالی در کشورهای خارجی، کوشش‌ها و راه‌حل‌های قانونی شرکت‌ها برای کم کردن هزینه مالیات خود را، به نام‌های گوناگونی از جمله مدیریت مالیات، اجتناب از پرداخت مالیات و سیاست مالیاتی متهورانه می‌شناسند (پورحیدری و همکاران، ۱۳۹۳). سیاست‌های مالیاتی متهورانه به‌طور رایج به ابزارهای صرفه‌جویی مالیات که باعث انتقال منابع از سهامداران به دولت می‌گردد و موجب افزایش ارزش بعد از مالیات شرکت می‌گردد گفته می‌شود. رفتارهای متهورانه مالیاتی، به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که مدیریت با بکار گرفتن اختیارات خود و اقلام تعهدی حسابداری، دست به کم کردن و دست‌کاری سود برای کم کردن مالیات پرداختی می‌زند (گودرزی‌فراهانی، ۱۳۹۷).

واژه استراتژی شرکت، چگونگی انتخاب استراتژی‌های مختلف توسط شرکت، روش‌های تصمیم‌گیری در مسائل حساس مدیریت، مسائل کارآفرینی و مسائل اجرایی را توصیف می‌کند (میلز^۱، ۱۹۹۸؛ و میلز و اسنو^۲، ۱۹۷۸). استراتژی تجاری عبارت است از اقدامی یکپارچه در جستجوی مزیت رقابتی. استراتژی تجاری به تعیین واکنش‌های

^۱. Mills

^۲. Miles and Snow

شرکت به تغییرات در صنعت، اقتصاد و عرصه سیاست، در راستای دستیابی به مزیت رقابتی پایدار، می‌پردازد (بنتلی‌گود و همکاران^۳، ۲۰۱۳). مایلز و اسنو (۱۹۷۸)، در پژوهش خود درباره انواع سازمان‌های مختلف، پی بردند که سازمان‌ها برای کاهش تأثیرپذیری منفی از محیط و افزایش بهره‌مندی از فرصت‌ها یکی از استراتژی‌های تطبیقی چهارگانه را برمی‌گزینند. آنها سازمان‌ها را بر اساس نوع استراتژی تطابقی، به چهار دسته مدافعان، مهاجمان یا پیشگامان (آینده‌نگر)، تحلیلگران و منفعلان تقسیم کرده‌اند که هر یک رویکردهای متفاوتی برای رقابت در بازار و تمایل به ابداع و ریسک‌پذیری دارند (برزیده و همکاران، ۱۳۹۷).

شرکت‌هایی که استراتژی تهاجمی (کاوشگر) را انتخاب می‌کنند، بسیار نوآورانه عمل می‌کنند و همواره به دنبال بازارهای جدید و فرصت‌های جدید جهت رشد بیشتر هستند. چنین شرکت‌هایی به طور مداوم در پی توسعه محصولات و ایده‌های جدید و خلاقانه هستند و طیف گسترده‌ای از محصولات و بازارها را دارند (مرفوع و شاکری، ۱۳۹۷). این شرکت‌ها با ابداع و تولید و پیشرفت در بازار به دنبال برتری یافتن در سطح بازار می‌باشند. مهاجمان معمولاً ریسک‌پذیر و انعطاف‌پذیرند و می‌توانند به سرعت به فرصت‌های جدید پاسخ دهند و مزیت رقابتی برای خود ایجاد کنند. نسبت به مدافعان، مهاجمان چندان توجهی به کاهش قیمت‌ها ندارند و بیشتر بر نوآوری و ابداع متمرکز می‌شوند (مرفوع و همکاران، ۱۳۹۸).

شرکت‌ها برای تعیین میزان فعالیت‌های مالیاتی خود، بین مزایا و هزینه‌های نهایی ناشی از مدیریت هزینه‌های مالیات، توازن ایجاد می‌کنند. یکی از مزایای رفتارهای مالیاتی، افزایش جریان‌های نقدی است. از طرفی برای هزینه‌های برنامه‌های مالیاتی می‌توان مواردی چون برنامه‌ریزی و اجرای هزینه‌ها، مجازات احتمالی اعمال شده توسط مقامات دولتی را بر شمرد. تفاوت بین سطح مالیات متهورانه در شرکت‌هایی که به دنبال کاهش هزینه‌های خود هستند و شرکت‌هایی که به دنبال ریسک بیشتر هستند، بستگی به تأثیر ویژگی‌های متفاوت این دو استراتژی بر روی مزایا و هزینه‌های اجتناب مالیاتی دارد. شرکت‌هایی که با حداقل کردن هزینه‌ها سر و کار دارند، شرکت‌هایی هستند که بیشتر بر روی رشد و نوآوری تمرکز دارند، در این نوع شرکت‌ها به حداقل رساندن مالیات نگرانی زیادی را ایجاد نمی‌کند، با این حال، این نوع شرکت‌ها به شدت به دنبال فرصت‌های جدید هستند و این امکان وجود دارد که این فرهنگ تهاجمی، سطح مالیات متهورانه آنها را تحت تأثیر قرار دارد. علاوه بر این، شرکت‌هایی که گرایش بیشتری به ریسک دارند، ممکن است تمایل بیشتری برای درگیر شدن در موقعیت‌های مالیاتی متهورانه داشته باشند (هیگینز و همکاران^۴، ۲۰۱۱). بنابراین انتظار می‌رود استراتژی تهاجمی موجب افزایش سیاست مالیاتی متهورانه گردد.

علاوه بر استراتژی تجاری، ارتباطات سیاسی نیز عامل مهمی در رفتارهای مالیاتی است (فان و سونگ^۵، ۲۰۱۹). ارتباطات سیاسی منابع ویژه‌ای را برای شرکت‌ها به ارمغان می‌آورد، دسترسی آسان‌تر به سرمایه (وو و همکاران^۶، ۲۰۱۲)، دسترسی آسان‌تر به وام‌های بانکی (کلاسنس و همکاران^۷، ۲۰۰۸) و هزینه کمتر سرمایه (بوبری و همکاران^۸، ۲۰۱۲). با تمرکز بر نوآوری تحقیق و توسعه، کاوشگران به دولت‌ها متکی هستند تا به طور قانونی حفاظت از دارایی‌های

^۳. Bentley-Goode et al

^۴. Higgins et al

^۵. Fan and Song

^۶. Wu et al

^۷. Claessens et al

^۸. Boubakri et al

معنوی خود را به رسمیت بشناسند و به اجرا بگذارند. مسلماً به رسمیت شناختن و اجرا در اقتصادهای نوظهور ضعیف‌تر است و همین امر ارتباطات سیاسی را برای کاوشگران مهم‌تر می‌کند. علاوه بر این، ارتباطات سیاسی برای کاوشگران هنگام ورود به بازارهای جدید نیز ارزشمند است، زیرا ارتباطات سیاسی می‌تواند به غلبه بر موانع غیرقابل پیش‌بینی که به شیوه‌های تجاری معمول مربوط نمی‌شوند کمک کند. ارتباطات سیاسی کاوشگران می‌تواند انگیزه‌های آنها را برای تهاجم مالیاتی کاهش دهد، زیرا مزایای ارتباطات سیاسی بر هزینه‌های مالیات‌های بالاتر بیشتر است. از طرف دیگر، ارتباطات سیاسی می‌تواند کاوشگران را ریسک‌پذیرتر کند و در نتیجه رفتارهای متورانه مالیاتی بیشتری داشته باشد. ارتباطات سیاسی به عنوان یک چتر محافظ عمل می‌کند، زیرا شرکت‌های مرتبط با دولت کمتر احتمال دارد که جریمه شوند، که موجب ترویج فعالیت‌های مخاطره آمیز مالیاتی می‌شود (فان و چن^۹، ۲۰۲۳).

با توجه به مطالب ارائه شده، مسئله اصلی این پژوهش پاسخ به این سوال است که ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تجاری و مالیات متورانه چه تاثیری دارد؟

۳. اهمیت و ضرورت تحقیق

سیاست مالیاتی متورانه یک راه قانونی با استفاده از خلأهای موجود در قوانین مالیاتی جهت عدم پرداخت یا تأخیر در پرداخت مالیات برای شرکت‌ها است. از آنجا که عوامل مختلفی باعث سیاست مالیاتی متورانه و اجتناب مالیاتی می‌گردد، از آنجا که اجتناب مالیاتی فعالیتی به ظاهر قانونی است، به نظر می‌رسد که بیشتر از فرار مالیاتی در معرض دید باشد و چون اجتناب مالیاتی در محدوده‌ای معین برای استفاده از مزایای مالیاتی است، به طور عمده قوانین محدودکننده‌ای در زمینه کنترل سیاست‌های مالیاتی وجود ندارد (رضازاده و خانی‌لنگی، ۱۳۹۴). به نظر می‌رسد بسیاری از شرکت‌ها درگیر سیاست مالیاتی متورانه باشند و به همین دلیل تعیین عوامل تأثیرگذار بر سطح مالیات متورانه در شرکت‌ها اهمیت زیادی دارد. با توجه به اینکه شرکت‌ها بعد از برقراری ارتباطات سیاسی، دسترسی آسانتری به منابع مالی دارند، لذا وجود ارتباطات سیاسی در شرکت‌ها، تصمیمات سرمایه‌گذاران را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد، علاوه بر این، فرآیند خصوصی‌سازی و کوچک‌سازی دولت و تغییر در ساختار مالکیت موجب تغییر در میزان ارتباطات سیاسی شرکت‌ها می‌گردد، لذا بررسی ارتباطات سیاسی بر سیاست متورانه مالیاتی شرکت‌ها در بازار سرمایه ایران از اهمیت زیادی برخوردار است (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۶).

استراتژی تجاری شرکت نشان می‌دهد که چگونه شرکت در بازار انتخاب خود به رقابت می‌پردازد (هیگینز و همکاران، ۲۰۱۱). بهترین راه برای یک شرکت به منظور دستیابی به مزیت رقابتی پایدار در بازار انتخابی خود، این است که استراتژی تجاری خود را با انبوهی از فعالیت‌ها، شامل سیاست‌های کاربردی، ساختار سازمانی و غیره تقویت کند. استراتژی‌هایی که توسط شرکت اتخاذ می‌شود، به احتمال زیاد بر سطح اجتناب مالیاتی اثر دارد، زیرا استراتژی شرکت تا اندازه‌ای بر اساس تمایل شرکت برای مقابله با ریسک و عدم قطعیت شکل می‌گیرد. بنابراین بررسی تاثیر استراتژی تجاری شرکت بر فعالیت‌های برنامه‌ریزی مالیاتی (به عنوان مثال مالیات متورانه) می‌تواند در حوزه تصمیم‌گیری‌های شرکت برای تعیین استراتژی خود تاثیر بگذارد (دیانتی‌دیلمی و همکاران، ۱۳۹۴). بنابراین بررسی ارتباط بین مالیات متورانه و ارتباطات سیاسی که انعکاس دهنده استراتژی تجاری شرکت هستند، می‌تواند به درک بهتر فعالیت‌های مالیاتی منجر شود.

⁹. Fan and Chen

۴. پیشینه پژوهش

پژوهش‌های خارجی

فان و چن (۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان تأثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تجاری و مالیات متهورانه طی سال‌های ۲۰۱۱ الی ۲۰۱۷ با استفاده از اطلاعات ۱۰,۸۳۰ مشاهده به روش رگرسیون مبتنی بر داده‌های تابلویی انجام دادند. نتایج نشان داد شرکت‌هایی که استراتژی کسب‌وکار نوآورانه (تهاجمی) را اتخاذ می‌کنند، بیشتر درگیر سیاست مالیاتی متهورانه هستند. با این حال، شرکت‌های دارای استراتژی تهاجمی با ارتباطات سیاسی سیاست مالیاتی متهورانه کمتری دارند.

تالیتا و همکاران^{۱۰} (۲۰۲۲) پژوهشی با عنوان تأثیر مدیریت سود بر اجتناب مالیاتی با توجه به نقش تعدیل‌کننده ارتباطات سیاسی طی سال‌های ۲۰۱۶ الی ۲۰۲۰ با استفاده از اطلاعات ۸۳۵ مشاهده به روش رگرسیون خطی چندگانه انجام دادند. یافته‌ها نشان می‌دهد که مدیریت سود بر اجتناب مالیاتی تأثیر مثبت و معناداری دارد و ارتباطات سیاسی تأثیر مدیریت سود را بر اجتناب مالیاتی تقویت می‌کند.

ژانگ و همکاران^{۱۱} (۲۰۲۲) پژوهشی با عنوان استراتژی تجاری و فرهنگ اجتناب از مالیات: نقش تعدیل‌کننده تنوع جنسیتی طی سال‌های ۲۰۱۳ الی ۲۰۱۷ با استفاده از اطلاعات ۵۷۵ مشاهده به روش رگرسیون گشتاورهای تعمیم یافته انجام دادند. نتایج نشان داد که حضور مدیران زن رفتار اجتناب از مالیات را در شرکت‌های با استراتژی تهاجمی کاهش می‌دهد.

نورلیس و همکاران^{۱۲} (۲۰۲۲) پژوهشی با عنوان استراتژی تجاری، مشکلات مالی و اجتناب از مالیات: نقش تعدیل‌کننده رشد فروش، طی سال‌های ۲۰۱۷ الی ۲۰۲۰ با استفاده از اطلاعات ۲۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اندونزی به روش رگرسیون چندگانه و رگرسیون تعدیل شده انجام دادند. نتایج نشان داد که استراتژی تجاری و درماندگی مالی بر اجتناب مالیاتی تأثیر منفی و معناداری دارد. رشد فروش نمی‌تواند اثر استراتژی کسب و کار و مشکلات مالی را بر اجتناب از مالیات تعدیل کند.

تسای و همکاران^{۱۳} (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان تبانی، ارتباط سیاسی و اجتناب از مالیات طی سال‌های ۲۰۰۷ الی ۲۰۱۴ انجام دادند. نتایج نشان داد گردش سیاسی منجر به بی‌ثباتی تبانی موجود و در نتیجه کاهش اجتناب مالیاتی شرکت می‌شود. در نهایت، یافته‌ها نشان داد که ارتباطات سیاسی شرکت‌ها، که توسط روابط سیاسی و مالکیت شرکت‌ها تسخیر شده است، تبانی موجود را تثبیت می‌کند و به شرکت‌ها کمک می‌کند تا مزیت خود را در حین مواجهه با شوک‌های سیاسی خارجی حفظ کنند.

آریفیتارا و همکاران^{۱۴} (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان بررسی تناسب احتمالی بین استراتژی‌های تجاری و عدم اطمینان محیطی و تأثیر آن بر اجتناب مالیاتی شرکت‌ها انجام دادند. بدین منظور داده‌های ۷۴۳ مشاهده را در بازه زمانی ۲۰۰۹ الی ۲۰۱۲ به روش رگرسیون خطی دو مرحله‌ای شامل رگرسیون لجستیک چند جمله‌ای و رگرسیون داده‌های تابلویی مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که در شرایط بسیار نامطمئن، تناسب احتمالی یک استراتژی تهاجمی بیشتر از

¹⁰. Thalita et al

¹¹. Zhang et al

¹². Nurlis et al

¹³. Tsai et al

¹⁴. Ariefitiara et al

استراتژی‌های مدافع و تحلیلگر است. همچنین تناسب احتمالی بین استراتژی تهاجمی و عدم اطمینان محیطی تأثیر مثبت بر اجتناب مالیاتی دارد و این تأثیر بیشتر از استراتژی‌های نامناسب است. علاوه بر این، در چنین محیط‌هایی سطح تناسب استراتژی مدافع تأثیر منفی بر اجتناب مالیاتی دارد در حالی که عدم اطمینان محیطی تأثیر مثبتی بر اجتناب مالیاتی دارد. هسو و همکاران^{۱۵} (۲۰۱۸) پژوهشی با عنوان اجتناب مالیاتی، تخصص مالی کمیته حسابرسی و استراتژی تجاری انجام دادند. بدین منظور داده‌های ۹,۶۷۰ مشاهده را در بازه زمانی ۲۰۰۴ الی ۲۰۱۲ به روش رگرسیون حداقل مربعات معمولی مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و اجتناب مالیاتی در شرکت‌های با استراتژی تدافعی، رابطه مثبت وجود دارد. همچنین بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و اجتناب مالیاتی در شرکت‌های با استراتژی جستجوگران، رابطه منفی وجود دارد. به طور کلی، نتایج نشان داد که کارشناسان مالی در کمیته حسابرسی، بیشتر نقش مشاوره را برای مدافعان و بیشتر نقش نظارتی را برای جستجوگران نسبت به یکدیگر ایفا می‌کنند. کیم و ژانگ^{۱۶} (۲۰۱۶) پژوهشی با عنوان ارتباطات سیاسی و سیاست مالیاتی متهورانه در طول سال‌های ۱۹۹۹ الی ۲۰۰۹ با استفاده از اطلاعات ۳۲,۸۹۸ مشاهده و روش رگرسیون پرویت انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که ارتباطات سیاسی اثر معناداری بر سیاست مالیاتی متهورانه دارد و شرکت‌های با ارتباط سیاسی بالاتر از سیاست‌های مالیاتی متهورانه‌تری استفاده می‌نمایند و میزان اجتناب مالیاتی بالاتری دارند.

پژوهش‌های داخلی

یادگاری و هاشم‌زاده (۱۴۰۲) پژوهشی با عنوان تأثیر مدیریت سود بر اجتناب مالیاتی با در نظر گرفتن نقش ارتباطات سیاسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۴۰۰ با استفاده از اطلاعات ۱۴۰ شرکت با تحلیل رگرسیون چندمتغیره انجام دادند. یافته‌ها نشان داد مدیریت سود بر اجتناب مالیاتی تأثیر مثبت و معناداری دارد. علاوه بر این، ارتباطات سیاسی رابطه بین مدیریت سود و اجتناب مالیاتی را تقویت می‌کند. خوشکار و همکاران (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان تأثیر ارتباطات سیاسی بر فرار مالیاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۸ با استفاده از اطلاعات ۶۳ شرکت با تحلیل رگرسیون مبتنی بر داده‌های تابلویی انجام دادند. یافته‌ها نشان داد دو شاخص مالکیت دولتی و نیمه دولتی و حضور صاحب‌منصبان دولتی در هیئت مدیره شرکت‌ها تأثیر معناداری بر فرار مالیاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران دارند. جوتره و فتحی (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان تأثیر هزینه بهره بر رابطه بین روابط سیاسی و مالیات جسورانه: به کارگیری شاخص مرکب اجتناب مالیاتی طی سال‌های ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۶ با استفاده از اطلاعات ۱۷۶ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به روش رگرسیون چند متغیره مبتنی بر داده‌های ترکیبی انجام دادند. نتایج نشان داد افزایش فروش صادراتی فرصت مالیات جسورانه را برای شرکت فراهم می‌آورد. به گونه‌ای که افزایش نسبت فروش صادراتی با افزایش مالیات جسورانه همراه بوده است. همچنین، نتایج نشان داد که درصد مالکیت دولتی و تعداد کارکنان شرکت رابطه معناداری با سطح مالیات جسورانه نداشته و نیز هزینه‌های مالی اثر معناداری بر رابطه ارتباطات سیاسی و مالیات جسورانه شرکت ندارد.

¹⁵. Hsu et al

¹⁶. Kim and Zhang

ناظمی اردکانی و زارع مهرجردی (۱۴۰۰) پژوهش با عنوان بررسی روابط میان حاکمیت شرکتی، روابط سیاسی و سیاست های جسورانه مالیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۶ با نمونه ای مشتمل بر ۱۶۰ شرکت و روش رگرسیون چندمتغیره مبتنی بر داده های تلفیقی انجام دادند. نتایج نشان داد رابطه مثبت و معناداری بین روابط سیاسی و سیاست های جسورانه مالیاتی وجود دارد. همچنین رابطه مثبت و معناداری بین متغیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی و سیاست های جسورانه مالیاتی وجود دارد. به علاوه دو شاخص مالکیت نهادی سهام و تمرکز مالکیت نهادی سهام بر رابطه بین نرخ موثر مالیاتی و روابط سیاسی شرکت فاقد تأثیر معنادار می باشند.

مرفوع و همکاران (۱۳۹۸) پژوهش با عنوان بررسی رابطه بین استراتژی کسب و کار و اجتناب مالیاتی با تأکید بر نقش تعدیلی تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی طی سال های ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۷ با نمونه ای مشتمل بر ۱۵۴ شرکت و روش رگرسیون چندمتغیره انجام دادند. نتایج نشان داد متخصصان مالی کمیته حسابرسی، تنها نقش مشاوره ای را (تشویق به فعالیت های اجتناب مالیاتی) برای شرکت های تدافعی ایفا می کنند. همچنین، متخصصان حسابداری در نتایج به دست آمده همانند نقش متخصصان مالی کمیته حسابرسی عمل می کنند و در برنامه ریزی مالیاتی برای شرکت های تهاجمی، نقش نظارتی خود را انجام نمی دهند.

فاطمی و همکاران (۱۳۹۷) پژوهشی با عنوان تأثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین تمرکز مالکیت و اجتناب مالیاتی در طول سال های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۵ با نمونه ای متشکل از ۱۰۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و روش رگرسیون چندمتغیره انجام دادند. نتایج حاکی از آن است که بین تمرکز مالکیت و اجتناب مالیاتی رابطه معناداری وجود ندارد و همچنین ارتباطات سیاسی علاوه بر اینکه خود به تنهایی بر اجتناب مالیاتی تأثیرگذار نیست، بر رابطه بین تمرکز مالکیت و اجتناب مالیاتی نیز تأثیر گذار نمی باشد.

نورایی (۱۳۹۷) پژوهشی با عنوان رابطه مکانیزم های حاکمیت شرکتی، استراتژی کسب و کار، کیفیت حسابرسی و ارتباطات سیاسی با پرخاشگری مالیاتی (شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران) طی سال های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ با استفاده از اطلاعات ۱۰۰ شرکت انجام داد. نتایج مبین تأثیرگذاری متفاوت استقلال اعضای هیئت مدیره و دوگانگی نقش مدیرعامل با متغیر اندازه هیئت مدیره بر پرخاشگری مالیاتی و کیفیت حسابرسی می باشد. همچنین، نتایج نشان دهنده تأثیرگذاری متفاوت استراتژی های تجاری بر پرخاشگری مالیاتی و حق الزحمه حسابرسی بوده و در نهایت نتایج حاکی از تأثیرگذاری متفاوت ارتباطات سیاسی بر پرخاشگری مالیاتی و استراتژی کسب و کار می باشد.

ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۶) پژوهشی با عنوان واکاوی کیفیت گزارشگری مالی و اجتناب مالیاتی در پرتو مالکیت دولتی و ارتباطات سیاسی طی سال های ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۴ با نمونه ای مشتمل بر ۱۰۶ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به روش رگرسیون خطی چند متغیره انجام دادند. نتایج پژوهش نشان داد که مالکیت دولتی و ارتباطات سیاسی اثر منفی و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد و زمانی که درصد مالکیت دولت و یا ارتباطات سیاسی در شرکت ها افزایش می یابد، کیفیت گزارشگری شرکت ها کاهش می یابد. همچنین نتایج نشان داد که مالکیت دولتی اثر معناداری بر اجتناب مالیاتی شرکت ها ندارد، اما ارتباطات سیاسی اثر مثبت و معناداری بر اجتناب مالیاتی دارد.

۵. فرضیه های تحقیق

۱- استراتژی تهاجمی بر مالیات متهورانه تأثیر مثبت دارد.

۲- ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تهاجمی و مالیات متهورانه تأثیر مثبت/منفی دارد.

۶. جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری متشکل از کلیه شرکت‌های فهرست شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۱ می‌باشد. روش انتخاب نمونه بر اساس حذف سیستماتیک می‌باشد با در نظر گرفتن شرایط زیر نمونه آماری معین می‌گردد:

- (۱) از جمله شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانک‌ها و بیمه‌ها (به دلیل ویژگی‌های خاص آنها)، نباشند.
- (۲) دوره مالی آنها باید منتهی به پایان ماه اسفند باشد و در طول دوره پژوهش تغییر سال مالی نداده باشند.
- (۳) توقف معاملاتی بالاتر از ۳ ماه نداشته باشد.
- (۴) پیش از سال ۱۳۹۵ در بورس پذیرفته شده باشند.
- (۵) کلیه اطلاعات مورد نیاز پژوهش را در اختیار داشته باشند.

۷. قلمرو پژوهش

قلمرو پژوهش، چارچوبی را فراهم می‌کند تا مطالعات و آزمون محقق در طی آن قلمرو خاص انجام شود و دارای اعتبار بیشتر باشد به شرح ذیل می‌باشد:

قلمرو مکانی؛ جامعه آماری این پژوهش محدود به شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است.

قلمرو زمانی؛ قلمرو زمانی پژوهش یک دوره هفت ساله، بین سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۱ می‌باشد.

قلمرو موضوعی؛ با توجه به این که این تحقیق به بررسی تاثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تجاری و مالیات متهورانه پرداخته است، در حوزه مطالعات حسابداری و مدیریت قرار می‌گیرد.

۸. آمار توصیفی

پس از جمع‌آوری داده‌ها و محاسبه متغیرهای مورد استفاده در پژوهش، پارامترهای توصیفی هر متغیر به صورت مجزا محاسبه می‌شود. در جدول (۱-۴) توصیف فراوانی و درصد فراوانی متغیرهای ساختگی و در جدول (۲-۴) برخی از مفاهیم آمار توصیفی سایر متغیرها، شامل میانگین، میانه، کمینه مشاهده‌ها، بیشینه مشاهده‌ها و انحراف معیار سایر متغیرها ارائه شده است. میانگین مهمترین شاخص مرکزی و انحراف معیار مهمترین شاخص پراکندگی محسوب می‌شود.

جدول (۱-۴): توصیف فراوانی و درصد فراوانی متغیرهای ساختگی

نام متغیر	نماد متغیر	کل مشاهدات	حالت	فراوانی	درصد فراوانی
استراتژی تهاجمی	PROSPECT	۹۱۰	مشاهدات صاحب یک	۳۸۹	۰/۴۲
		۹۱۰	مشاهدات صاحب صفر	۵۲۱	۰/۵۸
ارتباطات سیاسی	PC	۹۱۰	مشاهدات صاحب یک	۱۴۵	۰/۱۵
		۹۱۰	مشاهدات صاحب صفر	۷۶۵	۰/۸۵

جدول (۲-۴): آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	نماد متغیر	میانگی ن	میان	ماکزیمم	مینیمم	انحراف معیار	چولگی
مالیات متهورانه	CASHETR	۰/۱۹۶	۰/۱۷۸	۲/۸۹۶	۰	۰/۲۷۵	۶/۲۴۸
استراتژی تهاجمی	PROSPECT	۰/۴۲۵	۰	۱	۰	۰/۴۹۴	۰/۳۰۳
ارتباطات سیاسی	PC	۰/۱۶۰	۰	۱	۰	۰/۳۶۷	۱/۸۵۲
اندازه شرکت	SIZE	۱۲/۲۵۶	۱۵/۰۶۸	۲۱/۵۷۱	۱۱/۴۰۶	۱/۵۵۲	۰/۶۸۸
بازده دارایی	ROA	۰/۲۷۵	۰/۲۱۴	۰/۹۸۴	۰/۰۰۰۸	۰/۲۱۷	۰/۹۷۵
دارایی‌های مشهود	INTAN	۰/۳۷۸	۰/۲۷۱	۴/۷۸۷	۰/۰۰۱	۰/۴۶۶	۴/۸۴۹
موجودی شرکت	INVENTO RY	۰/۳۵۸	۰/۲۹۸	۱/۷۶۱	۰/۰۱۳	۰/۲۴۹	۱/۴۹۵

منبع: یافته‌های پژوهش

همان‌طور که در جدول (۲-۴) مشاهده می‌شود میانگین متغیر مالیات متهورانه برابر با ۰/۱۹۶ است که نشان می‌دهد بیشتر داده‌های مربوط به این متغیر در حول این نقطه تمرکز یافته‌اند. بدین معنا که به طور متوسط مالیات متهورانه توسط شرکت‌های مورد بررسی ۱۹ درصد می‌باشد. میان این متغیر برابر با ۰/۱۷۸ می‌باشد که نشان می‌دهد که نیمی از شرکت‌های مورد بررسی رفتارهای متهورانه مالیاتی بیشتر از ۱۹ درصد داشته‌اند و نیمی کمتر از این میزان دارای رفتارهای متهورانه مالیاتی می‌باشند. در طی قلمرو زمانی پژوهش بیشترین مقدار متغیر بازده دارایی برابر با ۰/۹۸۴ بوده و کمترین مقدار این متغیر برابر با ۰/۰۰۰۸ است که نشان می‌دهد دامنه تغییرات سود خالص به کل دارایی‌های شرکت‌های مورد بررسی در این محدوده می‌باشد. شاخص‌های پراکندگی به طور کلی معیاری برای تعیین میزان پراکندگی داده‌ها از یکدیگر یا میزان پراکندگی آن‌ها نسبت به میانگین است. از جمله مهم‌ترین شاخص‌های پراکندگی که شرط مطلوب برای وارد کردن متغیر به مدل رگرسیونی است، انحراف معیار است. همان‌طور که در جدول (۲-۴) نیز قابل مشاهده است، انحراف معیار متغیرها صفر نبوده و حائز این شرط می‌باشند. در جامعه آماری مورد بررسی بیشترین و کمترین مقدار این پارامتر برابر با ۱/۵۵۲ و ۰/۲۱۷ است که به ترتیب مربوط به متغیرهای اندازه شرکت و بازده دارایی است. پارامتر چولگی میزان عدم تقارن منحنی فراوانی متغیر را نشان می‌دهد. اگر ضریب چولگی صفر باشد، جامعه کاملاً متقارن است و چنانچه ضریب مثبت باشد، چولگی به راست و اگر منفی باشد، چولگی به چپ وجود خواهد داشت. به عنوان مثال ضریب چولگی متغیر موجودی شرکت، مثبت و برابر با ۱/۴۹۵ است، یعنی منحنی فراوانی این متغیر در جامعه مورد بررسی چولگی به راست داشته و به این اندازه از مرکز تقارن انحراف دارد.

۹. آمار استنباطی

آمار استنباطی شامل روش‌هایی است که با استفاده از آن‌ها، اطلاعات موجود در نمونه را به کل جامعه تعمیم می‌دهیم. مهم‌ترین هدف آمار، انجام استنباط‌هایی در مورد مشخصات جامعه، با توجه به اطلاعات موجود در نمونه است. محدودی از مسائل آماری در مرحله آمار توصیفی پایان می‌پذیرند، ولی بیشتر مسائل آماری شامل استنباط درباره مشخصه یک جامعه با استفاده از اطلاعات قابل دسترس در یک نمونه است.

آزمون تعیین نوع داده‌ها

به منظور برآورد مدل ذکر شده در فصل سوم، از داده‌های ترکیبی استفاده شده است. بدین منظور ابتدا آزمون اف لیمر انجام می‌شود که انتخابی بین داده‌های تابلویی و تلفیقی است. در صورتی که ارزش احتمال به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ باشد، داده‌های تابلویی و در غیر این صورت داده‌های تلفیقی برای برآورد مدل پژوهش استفاده می‌شود. برای تعیین این که الگوی مورد استفاده در شیوه داده‌های تابلویی، در قالب کدام یک از روش‌های اثرات ثابت یا اثرات تصادفی انجام می‌شود، آزمون هاسمن انجام می‌شود. در صورتی که ارزش احتمال به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ باشد، اثرات ثابت و در غیر این صورت روش اثرات تصادفی را برای برآورد مدل پژوهش استفاده می‌شود. نتیجه حاصل از دو آزمون در جدول شماره (۳-۴) ارائه شده است.

جدول (۳-۴): نتایج آزمون نوع داده‌های ترکیبی

تشخیص	هاسمن		تشخیص	F لیمر	
	سطح معناداری	آماره		سطح معناداری	آماره
اثرات ثابت	۰/۰۳۲	۱۵/۲۷۵	تابلویی	۰/۰۰۰۰	۱/۸۷۷

منبع: یافته‌های پژوهش

همانطور که در جدول (۳-۴)، مشاهده می‌شود؛ سطح معناداری محاسبه شده اف لیمر برای مدل پژوهش کمتر از سطح خطای ۵ درصد می‌باشد، بنابراین از داده‌های تابلویی برای برآورد مدل استفاده شده است. سطح معناداری محاسبه شده هاسمن برای مدل پژوهش کمتر از سطح خطای ۵ درصد می‌باشد، بنابراین از اثرات ثابت برای برآورد مدل استفاده شده است.

۱۰. بررسی مفروضات کلاسیک رگرسیون خطی

بررسی همسانی واریانس

در این پژوهش به منظور بررسی ناهمسانی واریانس از آزمون بروش پاگان-گادفری استفاده شده است. فرضیه صفر این آزمون نشان دهنده همسانی واریانس و فرضیه مخالف آن بیانگر ناهمسانی واریانس است. جدول شماره (۴-۴) نتیجه استفاده از آزمون بروش پاگان-گادفری را نشان می‌دهد. نتایج مندرج در جدول شماره (۴-۴) نشان می‌دهد که سطح معناداری محاسبه شده برای مدل پژوهش بیشتر از ۵ درصد می‌باشد، از این رو فرضیه صفر آزمون مبنی بر همسانی واریانس رد نمی‌شود. لذا نمی‌توان گفت ناهمسانی واریانس وجود دارد و روش تخمین مدل مورد بررسی به صورت رگرسیون حداقل مربعات معمولی (OLS) می‌باشد.

جدول (۴-۴): نتایج آزمون همسانی واریانس

فرض کلاسیک	نام آزمون	سطح معناداری	آماره آزمون	نتیجه
همسانی واریانس	بروش پاگان-گادفری	۰/۱۹۲۶	۱/۴۲۲	همسانی واریانس

منبع: یافته‌های پژوهش

آزمون همخطی

در آمار، عامل تورم واریانس^{۱۷} شدت همخطی چندگانه را در تحلیل رگرسیون کمترین مربعات معمولی ارزیابی می‌کند. در واقع یک شاخص معرفی می‌گردد که بیان می‌دارد چه مقدار از تغییرات مربوط به ضرایب برآورد شده بابت همخطی افزایش یافته است. شدت همخطی چندگانه را با بررسی بزرگی مقدار VIF می‌توان تحلیل نمود. همان‌طور که در جداول (۴-۵)، مشاهده می‌شود در مدل مورد نظر مقدار VIF کمتر از ۱۰ می‌باشد و لذا همخطی وجود ندارد.

جدول (۴-۵): نتایج آزمون هم خطی

نماد متغیر	عامل تورم واریانس (VIF)
PROSPECT	۰/۰۰۷
PC	۱/۹۳۹
PROSPECT*PC	۱/۸۷۷
SIZE	۵/۴۰۰
ROA	۳/۰۳۱
INTAN	۱/۶۵۲
INVENTORY	۳/۴۶۷

منبع: یافته‌های پژوهش

۱.۱. آزمون فرضیه‌ها

پس از انجام آزمون‌های آماری لازم، به منظور تعیین به‌کارگیری داده‌ها و اطمینان از صحت الگوی برازش شده، نتایج نهایی حاصل از تخمین مدل پژوهش در ادامه ارائه شده است.

نتایج تخمین مدل پژوهش

در تحلیل نتایج ابتدا به بررسی معناداری مدل و میزان بیان کنندگی متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل و کنترلی پرداخته شده و در ادامه قبل از ارائه نتایج اصلی، به بیان معناداری مدل پژوهش پرداخته شده است. همان‌طور که در جدول (۴-۶) مشاهده می‌شود مقدار سطح معناداری اف فیشر در مدل برابر با ۰/۰۰۰۰ است. چون این مقادیر کمتر از سطح خطای ۵ درصد است، بنابراین فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می‌شود، یعنی مدل معنی‌داری وجود دارد؛ به عبارتی مدل مورد بررسی دارای اعتبار است. ضریب تعیین تعدیل شده در مدل نیز ۰/۷۰ درصد است، این ضریب بیان‌گر این است که متغیرهای مستقل و کنترلی در این مدل توانایی توجیه بیش از ۰/۷۰ درصد از تغییرات سطوح متغیر وابسته را دارا می‌باشند. در مدل پژوهش مقدار سطح معنی‌داری آماره دوربین واتسون در مدل فوق برابر ۱/۸۲ است که حاکی از عدم وجود خودهمبستگی بین باقی‌مانده‌های مدل است.

¹⁷. Variance Inflation Factor (VIF)

جدول (۶-۴): نتایج آزمون مدل پژوهش

$\text{CashETR}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{Prospect}_{it} + \beta_2 \text{PC}_{it} + \beta_3 \text{Prospect}_{it} * \text{PC}_{it} + \beta_4 \text{Size}_{it} + \beta_5 \text{ROA}_{it} + \beta_6 \text{Intan}_{it} + \beta_7 \text{Inventory}_{it} + \varepsilon_{it}$					
نام متغیر	نماد	ضریب بتا	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معناداری
استراتژی تهاجمی	PROSPECT	۰/۰۱۶	۰/۰۰۵	۳/۰۹۳	۰/۰۰۲۱
ارتباطات سیاسی	PC	۰/۰۲۷	۰/۰۰۷	۳/۵۶۱	۰/۰۰۰۴
اثر تعاملی تهاجمی و ارتباطات سیاسی	PROSPECT * PC	-۰/۰۲۵	۰/۰۱۰	-۲/۴۸۲	۰/۰۱۳۳
اندازه شرکت	SIZE	۰/۰۰۳	۰/۰۰۴	۰/۷۷۹	۰/۴۳۵۸
بازده دارایی	ROA	-۰/۰۸۰	۰/۰۱۶	-۴/۷۸۴	۰/۰۰۰۰
دارایی‌های مشهود	INTAN	۰/۰۰۲	۰/۰۰۵	۰/۵۱۵	۰/۶۰۶۶
موجودی شرکت	INVENTORY	-۰/۰۰۸	۰/۰۱۹	-۰/۴۴۸	۰/۶۵۳۷
عرض از مبدا	C	۰/۱۵۳	۰/۰۵۹	۲/۵۷۰	۰/۰۱۰۴
آماره F	سطح معناداری F	ضریب تعیین تعدیل شده	دورین واتسون		
۱۶/۳۸۲	۰/۰۰۰۰	۰/۷۰	۱/۸۲		

منبع: یافته‌های پژوهش

فرضیه اول پژوهش بیان می‌دارد که استراتژی تهاجمی بر مالیات متهورانه تاثیر مثبت دارد.

همان‌طور که در جدول (۶-۴) مشاهده می‌شود، مقدار سطح معناداری محاسبه شده برای متغیر استراتژی تهاجمی برابر با ۰/۰۰۲۱ می‌باشد که نشان می‌دهد تاثیر این متغیر در سطح اطمینان ۹۵ درصد به صورت معنادار می‌باشد، همچنین ضریب برآورد شده متغیر ذکر شده برابر با ۰/۰۱۶ است که نشان می‌دهد رابطه مورد بررسی به صورت مثبت و مستقیم می‌باشد. بنابراین با توجه به سطح معناداری و علامت ضریب برآورد شده متغیر استراتژی تهاجمی، می‌توان گفت استراتژی تهاجمی بر مالیات متهورانه تاثیر مثبت دارد. براساس این نتایج، فرضیه اول پژوهش تایید می‌گردد.

فرضیه دوم پژوهش بیان می‌دارد که ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تهاجمی و مالیات متهورانه تاثیر مثبت/منفی دارد.

همان‌طور که در جدول (۶-۴) مشاهده می‌شود، مقدار سطح معناداری محاسبه شده برای متغیر اثر تعاملی استراتژی تهاجمی و ارتباطات سیاسی برابر با ۰/۰۱۳۳ می‌باشد که نشان می‌دهد تاثیر این متغیر در سطح اطمینان ۹۵ درصد به صورت معنادار می‌باشد، همچنین ضریب برآورد شده متغیر ذکر شده برابر با -۰/۰۲۵ است که نشان می‌دهد رابطه مورد بررسی به صورت منفی و معکوس می‌باشد. بنابراین با توجه به سطح معناداری و علامت ضریب برآورد شده متغیر

اثر تعاملی استراتژی تهاجمی و ارتباطات سیاسی، می‌توان گفت ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تهاجمی و مالیات متهورانه تأثیر منفی دارد. براساس این نتایج، فرضیه دوم پژوهش تأیید می‌گردد.

تحلیل فرضیه اول پژوهش

فرضیه اول پژوهش، تأثیر استراتژی تهاجمی بر مالیات متهورانه را مورد بررسی قرار دارد. بر مبنای نتایج به دست آمده، فرضیه اول پژوهش تأیید شده و می‌توان گفت استراتژی تهاجمی بر مالیات متهورانه تأثیر مثبت دارد. بدین معنا که با افزایش استراتژی تهاجمی، مدیران رفتار متهورانه مالیاتی بیشتری را در پیش خواهند گرفت. مهاجمان تحلیل دقیقی از هزینه منفعت برنامه‌ریزی مالیاتی ندارند و بیشتر مایل هستند در فعالیتهای مالیاتی پُرسرک‌تر وارد شوند. مدیران شرکت‌های تهاجمی، حساسیت کمتری به ابهام‌های مربوط به برنامه‌های مالیاتی دارند و به احتمال بیشتر، آستانه تحمل بیشتری برای جریمه‌های مالیاتی احتمالی یا تهدیدهای مربوط به بدنامی شرکت به واسطه افشاگری عمومی از برنامه‌ریزی مالیاتی دارند. بنابراین، مدیرانی که استراتژی تهاجمی دارند، احتمالاً در برنامه‌ریزی مالیاتی رفتار متهورانه نیز دارند نتایج این فرضیه از پژوهش حاضر مطابق با پژوهش‌های فان و چن (۲۰۲۳)، آریفتیارا و همکاران (۲۰۱۹)، مرفوع و همکاران (۱۳۹۸) و مغایر با پژوهش هسو و همکاران (۲۰۱۸)، می‌باشد.

تحلیل فرضیه دوم پژوهش

فرضیه دوم پژوهش، تأثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تهاجمی و مالیات متهورانه را مورد بررسی قرار دارد. بر مبنای نتایج به دست آمده، فرضیه دوم پژوهش تأیید شده و می‌توان گفت ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تهاجمی و مالیات متهورانه تأثیر منفی دارد. بدین معنا که ارتباطات سیاسی تأثیر استراتژی تهاجمی، بر رفتار متهورانه مالیاتی مدیران را کاهش می‌دهد. اگرچه مهاجمان فرصت‌های بیشتری برای پس‌انداز مالیات دارند، مهاجمان دارای ارتباطات سیاسی ممکن است بر این باور باشند که مزایای ارتباطات سیاسی از پس‌انداز مالیات بیشتر است و بنابراین داوطلبانه از فرصت‌های پس‌انداز مالیاتی چشم‌پوشی می‌کنند. شرکت‌ها همیشه یک انتخاب عقلانی برای به حداقل رساندن مالیات خود انجام نمی‌دهند و پس‌انداز مالیاتی را با مزایای دیگر معاوضه می‌کنند. علاوه بر این، هزینه‌های شهرت می‌تواند برای مهاجمان با روابط سیاسی بالا باشد، زیرا دولت‌ها و سیاستمداران کمتر با شرکت‌هایی با تبلیغات بد مانند برنامه‌ریزی تهاجمی مالیاتی درگیر می‌شوند. نتایج این فرضیه از پژوهش حاضر مطابق با پژوهش فان و چن (۲۰۲۳)، تسای و همکاران (۲۰۲۱)، و مغایر با پژوهش‌های تالیتا و همکاران (۲۰۲۲)، کیم و ژانگ (۲۰۱۶)، یادگاری و هاشم‌زاده (۱۴۰۲)، ناظمی‌اردکانی و زارع‌مهرجردی (۱۴۰۰) می‌باشد.

۱۲. پیشنهادهای پژوهش

در ادامه به ارائه پیشنهادهایی که مرتبط با نتایج پژوهش بوده و پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی پرداخته شده است.

پیشنهادهای کاربردی

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده پیشنهادی کاربردی زیر ارائه شده است:

- ۱- با توجه به نتایج حاصل از فرضیه اول پژوهش به سازمان امور مالیاتی پیشنهاد می‌شود در بررسی عوامل موثر بر سیاست متهورانه مالیاتی، به نوع استراتژی که شرکت‌ها دارند توجه بیشتری داشته باشند. همچنین برای ممانعت از پیامدهای بکارگیری رفتارهای متهورانه مالیاتی، در پی علل چنین رفتارهایی در بین مدیران شرکت‌ها باشند.

۲- با توجه به نتایج حاصل از فرضیه دوم پژوهش به سازمان امور مالیاتی پیشنهاد می‌شود در بررسی شرکت‌ها برای کشف تخلفات مالیاتی، تمرکز کمتری بر شرکت‌های دولتی به دلیل عدم تمایل به اتخاذ سیاست‌های متهورانه مالیاتی توسط چنین شرکت‌هایی داشته باشند.

پیشنادهایی برای پژوهش‌های آتی

در ادامه پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی به پژوهش‌گران ارائه شده است:

- ۱- تاثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تجاری و ریسک مالیاتی
- ۲- تاثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین سایر استراتژی‌های تجاری (مدافعان، منفعلان) و مالیات متهورانه
- ۳- بررسی تاثیر ساختار مالکیت بر رابطه بین استراتژی تجاری و مالیات متهورانه
- ۴- تاثیر ویژگی‌های هیئت مدیره بر رابطه بین استراتژی تجاری و مالیات متهورانه
- ۵- تاثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین توانایی مدیریتی و مالیات متهورانه
- ۶- تاثیر استراتژی تجاری بر رابطه بین عملکرد شرکت و مالیات متهورانه
- ۷- تاثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین استراتژی تجاری و خط‌مشی تامین مالی

منابع و مآخذ

- آقابخشی، علی، افشاری‌راد، مینو. (۱۳۸۷). فرهنگ علوم سیاسی. انتشارات چاپار.
- ابراهیمی، سید کاظم، بهرامی‌نسب، علی، حسن‌زاده، مهدی. (۱۳۹۶). واکاوی کیفیت گزارشگری مالی و اجتناب مالیاتی در پرتو مالکیت دولتی و ارتباطات سیاسی. مدیریت سازمانهای دولتی، ۵ (۲)، ۱۵۱-۱۶۶.
- احتشامی، صادق، الفتی، سمیرا. (۱۳۹۵). بررسی تطبیقی مالیات بر ارزش افزوده در ایران با سایر کشورها. کنفرانس بین-المللی پژوهش‌های نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، (۴)، ۱-۲۰.
- اسعدی، عبدالرضا. (۱۳۹۸). ارتباط مؤلفه‌های ساختار مالکیت با سیاست‌های جسورانه مالیاتی و نقش تعدیل‌گر عملکرد مالی شرکت‌ها. پژوهش‌های اقتصاد پولی، مالی، ۲۶ (۱۷)، ۲۴۳-۲۶۵.
- اسکات، ویلیام. (۱۳۸۶). نظریه حسابداری. ترجمه دکتر علی پارسائیان، تهران: انتشارات ترمه.
- اسکندری، محمدحسین. (۱۳۷۸). نگاهی به مفهوم سیاست. روش‌شناسی علوم انسانی، ۵ (۲۱)، ۸۴-۱۱۲.
- تفتیان، اکرم، معین‌الدین، محمود، زارع، محمد. (۱۴۰۱). تاثیر قدرت مدیرعامل بر اجتناب مالیاتی با نقش تعدیلگر کیفیت کمیته حسابرسی. پژوهش‌های حسابرسی حرفه‌ای، ۲ (۸)، ۱۱۶-۱۴۴.
- تنانی، محسن، محب‌خواه، محمد. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین استراتژی کسب و کار با کیفیت سود و بازده سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار. پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۴ (۱۳)، ۱۰۵-۱۲۷.
- تیموری، حسین. (۱۳۹۴). عوامل تاثیرگذار بر اجتناب از مالیات. کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، (۲)، ۱-۱۳.
- جوهره، آوات، فتحی، وحید. (۱۴۰۰). تاثیر هزینه بهره بر رابطه بین روابط سیاسی و مالیات جسورانه: به کارگیری شاخص مرکب اجتناب مالیاتی. پنجمین کنفرانس بین‌المللی مطالعات مدیریت اقتصاد و حسابداری صنعت محور، تهران.
- حاجیها، زهره، قنوتی، الهام، بحرینی، مریم. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط محدودیت مالی و راهبرد مالیاتی متهورانه. پژوهشنامه مالیات، ۲۵ (۳۵)، ۱۲۶-۱۰۸.

- حیدرزاده هنزائی، علیرضا، حسین زاده ظروفچی، غزل. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر استراتژی تجاری و بیش‌ارزشیابی بر ریسک سقوط قیمت سهام. دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، ۱۲ (۴۴)، ۱۱-۲۲.
- خاشعی، وحید، مرادامامزاده جعفر، مهرداد. (۱۳۹۰). ارتباطات سیاسی، درآمدی نظری بر مبادی ارتباطاتی قدرت نرم. رسانه، ۲۰ (۱)، ۲۱-۴۳.
- خالقی، ابوالفتح، سیفی قره‌یتاق، داود. (۱۳۹۴). رویکرد نظام کیفری ایران به جرم فرار مالیاتی. پژوهشنامه مالیات، (۷۶)، ۱۸۱-۲۰۸.
- خانی، عبدالله؛ ایمانی، کریم؛ ملایی، مهنام. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین تخصص حسابرس در صنعت و اجتناب مالیاتی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. دانش حسابرسی، ۱۳ (۵۱)، ۱-۲۵.
- خدای پور، احمد، امینی‌نیا، میثم. (۱۳۹۲). بررسی ارتباط بین اجتناب از پرداخت مالیات و هزینه بدهی و تأثیر مالکیت نهادی بر این رابطه. پژوهشنامه مالیات، ۲۱ (۱۹)، ۱۳۵-۱۵۶.
- خوشکار، فرزین، گرجی‌زاده، داود، هاشمی، سیدعلیرضا. (۱۴۰۱). تأثیر ارتباطات سیاسی بر فرار مالیاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۶ (۸۵)، ۱۷۱۸-۱۷۴۱.
- دوپیچ، کارل. (۱۳۷۳). تأملی در مفاهیم سیاست و قدرت. ترجمه محمدرضا تخشید. دانشکده حقوق و علوم سیاسی (دانشگاه تهران). (۳۱)، ۱۱۷-۱۳۰.
- دیانتی‌دیلمی، زهرا، بنی‌مهد، بهمن، روستایی‌دره‌میانه، الهام. (۱۳۹۴). بررسی استراتژی تجاری شرکت و سطح اجتناب مالیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه علمی سازمان امور مالیاتی، ۲۳ (۲۵)، ۱۲۳۰-۱۵۶.
- راش، مایکل. (۱۳۷۷). جامعه و سیاست: مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی سیاسی. ترجمه منوچهر صبوری، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) مرکز تحقیق و توسعه‌ی علوم انسانی، دهم.
- رضازاده، جواد، حمیدرضا، خانی‌لنگی. (۱۳۹۴). تأثیر تمرکز مالکیت و مالکیت دولتی بر محافظه‌کاری حسابداری. دانش حسابداری مالی، ۲ (۲)، ۳۳-۵۳.
- رضایی، فرزین، افروزی، لیلا. (۱۳۹۴). بررسی رابطه هزینه بدهی با حاکمیت شرکتی در شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی. پژوهش حسابداری، ۴ (۱۶)، ۸۵-۱۱۲.
- رضوانی، حمیدرضا، سهام‌خدم، مازیار. (۱۳۹۱). تناظر استراتژی کسب‌وکار با عدم اطمینان محیطی - مورد مطالعه: شرکت‌های پگاه فارس و شام شام. کاوش‌های مدیریت بازرگانی، (۷)، ۸۸-۱۰۴.
- زارعی، محمدعلی. (۱۳۹۱). نقش ارتباطات سیاسی بر شکل دهی افکار عمومی. <http://honarvavarzesh.blogfa.com/post/327>
- سازمان امور مالیاتی کشور. (۱۳۹۷). آشنایی با فرار مالیاتی و هزینه‌های پنهان آن. وزارت امور اقتصادی و دارایی.
- سازمان امور مالیاتی کشور. (۱۳۹۰). ویژگی‌های نظام مالیات بر درآمد ایران. وزارت امور اقتصادی و دارایی.
- سعادت، امیرحسین، محمودزاده، ابراهیم، بوشهری، علیرضا، حسودی، رضا. (۱۴۰۲). بررسی تأثیر استراتژی‌های کسب-وکار بر عملکرد نوآورانه (مطالعه موردی: شرکت‌های وابسته به وزارت دفاع). بهبود مدیریت، ۱۷ (۱)، ۳۴-۶۱.

سروستانی، امیر. (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شرکت و نوع مالکیت با نرخ موثر مالیات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. رساله جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد حسابداری از دانشکده مدیریت دانشگاه شهید باهنر کرمان.

شاکری، رباب، مرفوع، محمد. (۱۳۹۷). تاثیر استراتژی‌های کسب و کار بر محیط اطلاعاتی شرکت‌ها. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۵ (۵۹)، ۸۲-۵۹.

شعبان، داریوش. (۱۴۰۱). نگاهی به پژوهش‌های ارتباطات سیاسی در ایران: فراتحلیل مقاله‌های علمی ارتباطات سیاسی. فرهنگ رسانه، ۱۱ (۴۵).

صفری گرایلی، مهدی، رضائی‌پتیه‌نوئی، یاسر. (۱۳۹۸). استراتژی تجاری و خوانایی گزارشگری مالی، فصلنامه حسابداری مالی، ۱۱ (۴۲)، ۱۵۰-۱۳۰.

عباس‌زاده، محمدرضا، فدائی، مرتضی، مفتونیان، محسن، بابایی کلاریجانی، مائده. (۱۳۹۵). بررسی ارتباط شفافیت مالی و اجتناب مالیاتی با توجه به مالکیت نهادی شرکت‌ها (مطالعه موردی شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران). فصلنامه اقتصاد مالی، ۱۰ (۳۵)، ۴۵-۷۴.

عبداللهی‌نژاد، علیرضا، افخمی، حسین. (۱۳۹۱). ارتباطات سیاسی در ایران: فراتحلیل مقاله‌های علمی موجود. جستارهای سیاسی معاصر، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۳ (۱)، ۹۵-۱۱۳.

علوی، پرویز. (۱۳۸۶). ارتباطات سیاسی (ارتباطات، توسعه و مشارکت سیاسی). علوم نوین، چاپ دوم. فاطمی، سیدشعیب، فلاح، رضا، ملکی‌مطلق، علی. (۱۳۹۷). تاثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین تمرکز مالکیت و اجتناب مالیاتی. فصلنامه مطالعات مدیریت و حسابداری، ۴ (۳)، ۹۲-۱۰۴.

فروغی، داریوش، محمدی، شکوفه. (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین اجتناب مالیاتی و ارزش و میزان نگهداشت وجه نقد در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پژوهشنامه مالیات، ۲۱ (۲۰)، ۱۲۲-۱۰۱.

فروغی، داریوش، زمانی‌بختیاروند، محمد، طهماسبی، مسلم. (۱۳۹۵). مقایسه روش‌های مختلف محاسبه اجتناب مالیاتی. نشریه حسابداری، ۱۱ (۱)، ۳۸-۴۵، پیاپی ۲۹۸.

قادری، بهمن، کفعمی، مهدی، کریمی‌حصار، فرشاد. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر عوامل مالی و غیرمالی مؤثر بر شکاف مالیاتی. چشم‌انداز حسابداری و مدیریت، ۱ (۲)، ۱-۱۶.

کرباسیان، قاسم. (۱۳۹۳). ارتباطات سیاسی. پژوهشکده باقرالعلوم. <http://pajoohe.ir/>

کبیری، مجید، شمشیری‌پورمنفرد، علیرضا. (۱۴۰۰). تاثیر ریسک مالیاتی بر استراتژی شرکت در دوره درماندگی مالی. فصلنامه چشم‌انداز حسابداری و مدیریت، ۴ (۴۱)، ۶۷-۸۶.

کیقبادی، امیررضا، دامن‌کشیده، مرجان. (۱۳۹۹). تاثیر استراتژی تجاری و حاکمیت شرکتی بر افشای سرمایه فکری در شرکت‌های منتخب بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از مدل داده‌های ترکیبی. فصلنامه مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار، ۱۱ (۴۳)، ۱۹۹-۲۱۹.

گودرزی‌فراهانی، نوید. (۱۳۹۷). بررسی ارتباط میان مالیات جسورانه و ساختار بدهی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهر قدس.

مرزانی، مجید. (۱۳۹۲). ارتباطات سیاسی. آشنایی با روابط عمومی. <http://maj383.blogfa.com/post/5>

مرفوع، محمد، ماهان نژاد، مهدی، قناد، مصطفی. (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین استراتژی کسب و کار و اجتناب مالیاتی با تأکید بر نقش تعدیلی تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی. پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۱ (۴)، ۶۷-۸۶.

مرفوع، محمد، ماهان نژاد، مهدی، قناد، مصطفی. (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین استراتژی کسب و کار و اجتناب مالیاتی با تأکید بر نقش تعدیلی تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی. پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۱ (۴)، ۶۷-۸۶.

مرفوع، محمد، شاکری، رباب. (۱۳۹۷). استراتژی‌های کسب و کار و رابطه آن با عملکرد مالی شرکت‌ها. پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۸ (۳)، ۱۴۸-۱۵۷.

مک‌نیر، برایان. (۱۳۹۲). مقدمه‌ای بر ارتباطات سیاسی. ترجمه مهدی کاظمی، انتشارات همشهری. چاپ اول.

منصورفر، غلامرضا، غیور، فرزاد، عباسی‌مولان، بهزاد. (۱۳۹۷). رابطه بین مالیات جسورانه و اهرم مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پژوهشنامه مالیات، ۲۶ (۳۷)، ۱۷۳-۱۹۷.

مهرانی، ساسان، سیدی، سیدجلال. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر مالیات بر درآمد و حسابداری محافظه کارانه بر اجتناب مالیاتی شرکت‌ها. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۳ (۱۰)، ۱۳-۳۴.

ناظمی‌اردکانی، مهدی، زارع‌مهرجردی، ابوالفضل. (۱۴۰۰). بررسی روابط میان حاکمیت شرکتی، روابط سیاسی و سیاست‌های جسورانه مالیاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. چهارمین کنفرانس بین‌المللی سالانه تحولات نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، تهران.

نورایی، حسین. (۱۳۹۷). رابطه مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی، استراتژی کسب و کار، کیفیت حسابرسی و ارتباطات سیاسی با پرخاشگری مالیاتی (شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران). پایان‌نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه شهید چمران اهواز.

نوروش، ایرج، ناظمی، امین، حیدری، مهدی. (۱۳۸۵). کیفیت اقلام تعهدی و سود با تأکید بر نقش خطای برآورد اقلام تعهدی. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۴۳ (۴۳)، ۱۳۵-۱۶۰.

وقفی، سیدحسام، نیلوفری، زهره. (۱۴۰۰). تأثیر استراتژی کسب و کار بر عملکرد شرکت با تأکید بر نقش تعدیل‌کنندگی توانایی مدیریت. مدیریت نوآوری و راهبردهای عملیاتی، ۲ (۳)، ۲۸۵-۳۰۵.

یادگاری، سعید، هاشم‌زاده، نرگس. (۱۴۰۲). تأثیر مدیریت سود بر اجتناب مالیاتی با در نظر گرفتن نقش ارتباطات سیاسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۷ (۸۹)، ۷۷۵-۷۹۳.

Agrawal, K. K. (2007). Corporate Tax Planning. Vol 1. Sixth Edition. 3-11.

Arieftiara, D., Utama, S., Wardhani, R. and Rahayu, N. (2019). Contingent fit between business strategies and environmental uncertainty: The impact on corporate tax avoidance in Indonesia. Meditari Accountancy Research, Vol. 28 No. 1, pp. 139-167.

Armstrong, C., Blouin, J., Jagonlizer, A. & Larcker, D. (2013). Corporate Governance, Incentives, and Tax Avoidance. Journal of Accounting and Economics. Volume 60, Issue 1, Pages 1-17.

Bentley-Goode, K.A., Newton, N.J. and Thompson, A.M. (2017). Business strategy, internal control over financial reporting, and audit reporting quality. Auditing: A Journal of Practice & Theory, Vol. 36 No. 4, pp. 49-69.

Boubakri, N., Guedhami, O., Mishra, D., & Saffar, W. (2012). Political connections and the cost of equity capital. Journal of Corporate Finance, 18(3), 541-559.

- Castillo-Apraiz, J., & Matey, J. (2020). Customizing competitive strategy to entry timing: Implications for firm performance in the pharmaceutical industry. *Managerial and Decision Economics*, 41(6), 976-985.
- Chen, Y., Eshleman, J.D., Soileau, J.S. (2016). Business strategy and auditor reporting. *Journal of Practice and Theory*, 36(2), 63-86.
- Chen, Y. & Zolotoy, L. (2014). Stock Liquidity and Corporate Tax-Avoidance: The Tale of Two Tails. Available at ssrn.com.
- Choy, H., Gul, F.A., & Yao, J. (2011). Does political economy reduce agency costs? Some evidence from dividend policies around the world. *Journal of Empirical Finance*, Vol. 18, No. 1, pp. 16-35.
- Claessens, S., Feijen, E., & Laeven, L. (2008). Political connections and preferential access to finance: The role of campaign contributions. *Journal of Financial Economics*, 88(3), 554-580.
- Denton, Robert E. Jr. and Woodward, Gary C. (1990). Political communication in America. *Journal of Communication - Volume 55, Issue 3*.
- Desai, M., and D. Dharmapala. (2009). Earnings Management, Corporate Tax Shelters, and Book-Tax Alignment. *National Tax Journal*, Vol. 62, No. 1, Pp. 169-186.
- Dyreng, S., Lindsey, B., & Thornock, J. (2013). Exploring the role Delaware plays as a domestic tax haven. *Journal of Financial Economics*, 108(3), 751-772.
- Edwards, Alexander, Schwab, Casey, M. Shevlin & J. Terry (2013). Financial Constraints and the Incentive for Tax Planning. Available at: <http://papers.ssrn.com>.
- Faccio, M. (2010). Differences between politically-connected and non-connected firms: a cross country analysis. *Financial Management*, Vol. 39, No. 3, pp. 905-928.
- Fan, H. Chen, L. (2023). Political connections, business strategy and tax aggressiveness: evidence from China. *China Accounting and Finance Review*, Vol. 25 No. 2, pp. 125-144.
- Fan, H., & Song, X. (2019). Earnings management of Chinese central state-owned enterprises—the effects of state level incentives. *Asia-Pacific Journal of Accounting and Economics*, 26(6), 643-658.
- Francis, B.B., Sun, X., Weng, C.-H. and Wu, Q. (2022). Managerial ability and tax aggressiveness. *China Accounting and Finance Review*, Vol. 24 No. 1, pp. 53-75.
- Frank, M. M., Lynch, L. J., & Rego, S. O. (2009). Tax reporting aggressiveness and its relation to aggressive financial reporting. *The Accounting Review*, 84(2), 467-496.
- Goncalves, G. (20018). Political Communication. *The International Encyclopedia of Strategic Communication*.
- Graber, Doris A. Smith, James M. (2005). Political Communication Faces the 21st Century. *Journal of Communication*. Volume 55, Issue 3. Pages 479-507.
- Guan, L. & Pourjalali, H. (2010). Effect of Cultural Environment and Accounting Regulation On Earning Management: A Multiple Year-Country Analysis, *Asia-Pacific, Journal of Accounting & Economics*, 17, 99- 127.
- Hanlon, M., and S. Heitzman. (2010). A Review of Tax Research. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 50, No.2- 3, Pp.127-178.
- Higgins, D., T.C. Omer, and J.D. Phillips. (2011). Does a Firm's Business Strategy Influence its Level of Tax Avoidance? Working paper. University of Connecticut. Available at URL: [Http://www.ssrn.com](http://www.ssrn.com).
- Hsu, P.H. Moore, J.A. Neubaum, D. O. (2018). Tax avoidance, financial experts on the audit committee, and business strategy. *Journal of Business Finance & Accounting*, Wiley Blackwell, vol. 45(9-10), pages 1293-1321.
- Ittner, C., and Larcker, D. (1997). Product Development Cycle Time and Organizational Performance. *Journal of Marketing Research*, 34 (1), 13-23.

- Jaggi, B., and Gul, A. (2000), "Evidence of Accrual Management: A Test of the Free cash flows and debt Monitoring Hypothesis", Working Paper, www.ssrn.com.
- Kaid, L. L. (2004). Handbook of Political Communication Research. Routledge.
- Kenski, K., & Jamieson, K. H. (2017). The Oxford Handbook of Political Communication. Oxford University Press. (In Persian).
- Khan, A., Mihret, D.G. and Muttakin, M.B. (2016). Corporate political connections, agency costs and audit quality. International Journal of Accounting & Information Management, Vol. 24 No. 4, pp. 357-374.
- Kim, C. & Zhang, L. (2016). Corporate Political Connections and Tax Aggressiveness. Contemporary Accounting Research, 33(1), 78-114.
- Lin, K. J., Karim, E. K. & Carter, C. (2015). why does China's stock market have highly synchronous stock price movements? An information supply perspective Advances in Accounting, 31(1), 68-79.
- Mc Donald. M. (2008). Income Shifting from Transfer Pricing: Further Evidence from Tax Return Data. U.S. Department of the Treasury, Office of Tax Analysis, OTA technical working paper, 2, July 2008.
- Mills, L. F. (1998). Book-tax differences and Internal Revenue Service adjustments. Journal of Accounting Research, 36(2), 343-356.
- Miles, R. E., Snow, C. C., Meyer, A. D., & Coleman, H. J. (1978). Organizational strategy, structure, and process. Academy of Management Review, 3(3), 546-562.
- Nurlis, N. Indriawati, F. Ariani, M. (2022). Business Strategy, Financial Distress, and Tax Avoidance: Does Sales Growth Play a Moderating Role? International Journal of Management Studies and Social Science Research, Vol. 4, 278-286.
- Nurul Houqe, M. Ryan M K. Monem, R. (2013). Business strategy and earnings quality. Working Paper No. 92
- Oppen, S., Nee, V., & Holm, H. J. (2017). Risk aversion and guanxi activities: A behavioral analysis of CEOs in China. Academy of Management Journal, 60(4), 1504-1530.
- Pasternak, M Rico, C. (2008). Tax Interpretation, Planning, and Avoidance: some Linguistic Analysis. Akron Tax Journal, 23 (2), 34-79.
- Pickhardt, M., Prinz, A. (2014). Behavioral dynamics of tax evasion- a survey. Journal of Economic Psychology, 40, 1-19.
- Porter, M.E. (1980). Competitive Strategy. Free Press, New York.
- Rego, S. O. (2003). Tax-avoidance Activities of U.S. Multinational Corporation Contemporary. Accounting Research 20: 805-833.
- Sirén, C., & Kohtamäki, M. (2016). Stretching strategic learning to the limit: the interaction between strategic planning and learning. Journal of business research, 69(2), 653-663.
- Slemrod, J (2004), The Economics of Corporate Tax Selfishness, National Tax Journal, 57.
- Thalita, A. A., Hariadi, B., & Rusydi, M. K. (2022). The effect of earnings management on tax avoidance with political connections as a moderating variable. International Journal of Research in Business and Social Science (2147- 4478), 11(5), 344-353.
- Tsai P.H. Yongzheng, L. Xin, L. (2021). Collusion, political connection, and tax avoidance in China. Kyklos, Wiley Blackwell, vol. 74(3), pages 417-441.
- Watts, R. and Zimmerman, J. L. (1986). Positive Accounting Theory. United States of America: Prentice-Hall Inc. The Accounting Review. Vol. 65, No. 1, pp. 131-156.
- Wu, L., Wang, Y., Luo, W., & Gillis, P. (2012). State ownership, tax status and size effect of effective tax rate in China. Accounting and Business Research, 42(2), 97-114.
- Zhang, X. Husnain, M. Yang, H. Ullah, S. Abbas, J. and Zhang, R. (2022). Corporate Business Strategy and Tax Avoidance Culture: Moderating Role of Gender Diversity in an Emerging Economy. Frontiers in Psychology, Vol. 13.